

2010:10

Interpellation av Eivor Karlsson (mp) om minsta acceptabla bemanning i hemtjänsten

Dnr 327-322/2010

Förutsättningarna för att utföra ett professionellt arbete inom vård- och omsorg äventyras om kommunens hemtjänstpersonal är underdimensionerad i förhållande till arbetsbelastningen. Därför bör det införas en gräns för minsta acceptabla bemanning utifrån vårdtyngd.

Vårdbehovet bör framgå av trygghetskvittot, det dokument som ska visa vilken hjälp den äldre ska få när han/hon flyttar mellan olika vårdgivare, landsting/kommun, alltså sjukhuset/hemmet.

Bemanningen/vårdtyngden bör anpassas till vårdtagarens fysiska, psykiska, medicinska och sociala status och de förändringar som den äldre snabbt kan genomgå under sitt boende i egna bostaden. Det handlar dels om att kartlägga vårdbehovet och anpassa arbetsinsatserna efter det. Men också om hur ett schema ska se ut för den personal som blir kvar vid neddragningar.

Allt fler äldre med stora hjälpbehov bor kvar hemma. Besparingarna innebär en påfrestning för både personal och vårdtagare. Sjukdomar beroende på psykosociala och organisatoriska faktorer uppstår ganska ofta bland personalen. Hög arbetsbelastning kan också orsaka brister i dokumentation och rapportering.

Men neddragningar och därmed tidsbrist och stress försämrar också innehållet i de äldres sociala liv. Får de inte tillräcklig rehabilitering och social stimulans så tappar de förmågor. Därmed blir de än mer beroende av andra. De sociala aktiviteterna som utevistelse, aktiviteter och trivsamma måltider samt övrig gemenskap är viktiga för de äldre.

Socialstyrelsen kom 2008 med rapporten "Kallelse till samordnad vårdplanering – hur gick det sedan?". Där beskrevs genom intervjuer situationen för svaga personer som fick avslag på ansökan om korttidsplats i en stadsdel i Stockholms stad.

–Vi blev lite tagna över att de var i så dåligt skick när de skickades hem, sa forskaren vid Äldrecentrum i Stockholm som ansvarat för studien (DN, nät-

upplagan 10 sept. 2008). Det är hemtjänsten som får ta hand om dessa sköra äldre. Därför måste personaltätheten vid behov förstärkas. Majoriteten i Stockholms stad anger nu som skäl till att servicehusen omvandlas till trygghetsboende att antalet riktigt gamla minskar. Men det är en svag motivering.

”I flera år har Socialstyrelsen varnat för utvecklingen där äldre och sjuka bOLLAS mellan olika instanser i landsting och kommun. Sedan början av 1990-talet har hälften av sjukhusplatserna försvunnit och bara under 2000-talet har var femte plats i äldreboenden lagts ner. Neddragningar som bara fortsätter. Det blir inte bättre, tvärtom. Allt pekar på att man inte har de resurser som behövs för att ta hand om skröpliga äldre i hemmet.” Det sa Lennarth Johansson på Socialstyrelsen och projektansvarig för den lägesrapport om äldreomsorgen som presenterades i mars 2009 (DN 19 mars 2009.) Trots det omvandlar nu majoriteten servicehus till trygghetsbostäder.

Helle Klein skrev i AB (18 jan.) att ”i Stockholm drar KD ner på hemtjänsten över hela linjen. För de gamla i Årsta innebär det att en timmes promenad blir en halvtimme, enligt verksamhetsplanerna. En halvtimme är inte lång tid om den gamla ska kläs på och komma ut med rollator och allt. Frågan är hur mycket valfrihet som sedan finns kvar? Högervarv eller vänstervarv runt kvarteret?”

Enligt den brukarundersökning som Stadsledningskontoret gjorde vecka 43-48, 2009, önskade fyra av tio äldre få komma ut i friska luften oftare. Någon annan anledning än personalbrist till att detta önskemål inte uppfylls fullt ut är svårt att se.

Klein tog också upp frågan om att borgarrådet Samuelsson vill inrätta trygghetsboenden för de äldre i Stockholm. Som en följd av detta så sparkar hon helt enkelt personalen på servicehemmen och döper om dem till trygghetsboende. Gamla och ofta svårt dementa får därmed klara sig själv med att hemtjänsten tittar in, skrev Klein. Allt fler blir uppenbart beroende av hemtjänsten, som måste få resurser efter behov.

En ny undersökning – ”Brukarundersökning Hemtjänst 200” visar att många, med vissa variationer, är nöjda med sin hemtjänst. Men en enkätundersökning är en ganska trubbig mätmetod, beroende på vem som svarat på enkäten. Den äldre själv, anhöriga/gode man eller någon annan.

Av Svenska Dagbladets, SvD:s, granskning av äldreomsorgen framkom också att ”tidsbrist tycks vara ett problem kan man utläsa av flera anmälningar – allt fler äldre ska besökas på kortare tid”.

Det finns anledning att vara uppmärksam på vårdpersonalens arbetstygnd. 2009 blev det tuffaste året för anställda i kommunerna sedan mitten av 1990-talet. I kommunerna varslades 6. 871 anställda om uppsägning. Det är den högsta siffran sedan 1992, då drygt 8. 000 varslades. ”Trots tuffa tider i kom-

munerna minskade skyddsombudens anmälningar till arbetsmiljöverket under 2009. Folk är rädda om sina jobb i dag och vill inte bråka,” säger en arbetsmiljöinspektör. Som tillägger: ”En oerhört – allvarlig utveckling.” (SKTF-tidningen nr 2/2010).

Med anledning av de generella neddragningarna i kommunerna och vad som också framgått av SvD:s granskning finns det anledning att se över personaltätheten även i Stockholms stad.

Mot bakgrund av ovanstående ställer jag följande frågor till ansvarigt borgarråd:

1. Anser du att det av trygghetskvittot bör framgå vårdtyngden för hemtjänsten när den äldre lämnar sjukhuset?
2. Är det din åsikt att hemtjänstpersonalen i nuläget har den tid som behövs att ge en bra vård och service till de äldre?
3. Anser du att staden bör införa en gräns, efter vårdtyngd, för minsta acceptabla bemanning inom hemtjänsten?

Stockholm den 10 februari 2010

Eivor Karlsson